

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage-Aan:
Zie verzendlijst.Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3915	2 augustus 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 28/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

BULO-KABINET

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/40/57, d.d. 2 augustus 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
28/91

(Afgesloten 021100A AUG 1991)

Kroatië

In Kroatië is sinds gisteren weer sprake van een verheviging van de botsingen tussen Servische militanten en Kroaten. Hoewel de berichtgeving omtrent de gevechtshandelingen vooral gebaseerd is op Kroatische verklaringen en derhalve politiek gekleurd kan zijn, lijkt in de meeste gevallen zowel het initiatief tot de gevechtshandelingen als het uiteindelijke succes bij de Serviërs liggen. Verreweg de meeste slachtoffers worden gemeld uit de rijen van de Kroatische gewapende organen (KNG). Er zijn aanwijzingen dat het moreel van de KNG snel verslechtert en dat met name de bewapening van de Kroatische militairen tekort schiet.

Opmerkelijk zijn ook de berichten omtrent de betrokkenheid van de federale strijdkrachten (JNA) bij de gevechten. Opnieuw werd gemeld dat de JNA-luchtmacht een aanval heeft uitgevoerd op Kroatische stellingen. Daarnaast zouden JNA-eenheden vanuit Servië Kroatië zijn binnengetrokken en eveneens de KNG hebben aangevallen. Hoewel de JNA blijft volhouden dat deze acties moeten worden gezien in het kader van de taak om de strijdende partijen te scheiden, lijken de ontwikkelingen te wijzen op een groeiende actieve steun van de JNA aan de Servische strijdgroepen.

Kroatië heeft, zoals verwacht, gisteren het jongste voorstel van het federale presidium voor een staakt-het-vuren afgewezen, met als argument dat anders de Serviërs in Kroatië vrij spel zouden hebben. De Kroatische regering lijkt te rekenen op een verheviging van het gewapend conflict. Alle weerbare Kroatische mannen zijn opgeroepen zich bij politie of KNG te melden. Daarnaast moet het Kroatische parlement zich vandaag buigen over regeringsvoorstellen om de totale Kroatische economie ondergeschikt te maken aan de oorlogsinspanning. Voorgesteld wordt verder de "staat van oorlog" uit te roepen, waardoor de politieke macht volledig in handen van president Tudjman zou worden gelegd. Tevens heeft de Kroatische regering aan het parlement voorgesteld de JNA te veroordelen als een bezettingsmacht en de bevolking op te roepen tot passief verzet tegen het leger.

Tudjman heeft in zijn rede gisteren in het Kroatische parlement verzocht om een interventie door de EG-waarnemers en gesteld dat de crisis in Kroatië moest worden geïnternationaliseerd. Hij riep de Kroaten op zich te verdedigen, maar gaf tevens te kennen dat het Kroatië aan de wapens ontbrak om "een totale oorlog tegen Servische terroristen te voeren", hetgeen ook de mogelijkheden voor een totale mobilisatie beperkte. Hoewel hij de Kroaten waarschuwde dat dezen zich moesten voorbereiden op een totale oorlog indien die niet kon worden afgewend, verklaarde hij zich ook bereid tot onderhandelingen. Het voor Kroatië ongunstige verloop van de strijd heeft daarbij zonder twijfel een hoofdrol gespeeld.

Ook werd bekend gemaakt dat het reguliere Kroatische kabinet is gewijzigd. De radicale ministers van Defensie en Binnenlandse Zaken zijn vervangen door

gematigde vertegenwoordigers van de oppositie in de nieuwe regering van nationale eenheid. Er zijn zelfs twee (Kroatische) Serviërs in ondergeschikte posities in het nieuwe kabinet opgenomen. De twee ontslagen ministers zijn volgens Kroatische verklaringen lid geworden van het "oorlogskabinet" van Tudjman. De exacte bevoegdheden van dit orgaan zijn niet bekend. Opmerkelijk is echter dat de ontslagen minister van Defensie zich kritisch over de nieuwe regering heeft uitgelaten.

Cijfers over de krachtsverhoudingen in Kroatië moeten, zeker tegen de achtergrond van berichten over deserties aan beide zijden, met terughoudendheid worden gehanteerd. De sterkte van de KNG, die primair bestaat uit versterkte politie-eenheden van de republiek, bedraagt in totaal 25.000-30.000 man. Daarnaast bestaan er gewapende eenheden van de regerende Kroatische Democratische Unie van in totaal ca 15.000 man. Verder moeten de eenheden van de Territoriale Verdediging (TO) worden genoemd, die in Kroatië bestaan uit naar schatting 150.000-190.000 man. Deze zijn vooral samengesteld uit JNA-reservisten. De Kroatische TO-eenheden zijn vorig jaar aan JNA-supervisie onttrokken en omgevormd tot kern van de Kroatische nationale strijdkrachten. Zij zijn voor het grootste deel plaatselijk gebonden en over het gehele grondgebied van Kroatië verspreid. Bij dit alles dient te worden aangetekend dat de Kroatische strijdkrachten qua geoefendheid en uitrusting sterk achterblijven bij reguliere legereenheden. De JNA heeft in en aan de grenzen van Kroatië naar schatting 90.000 man beschikbaar.

De sterkte van de Servische militanten in Kroatië is moeilijker te schatten, maar gemeld is dat hun aantal tenminste 35.000 zou bedragen. Ook omtrent hun uitrusting bestaat geen zekerheid, al moet ervan worden uitgegaan dat hun bewapening over het algemeen licht is. Hun moreel is echter zeer hoog en zal door het voor hen gunstige verloop van de strijd nog gestegen zijn. Voor de volledigheid zij nog opgemerkt dat de TO in Servië naar schatting ongeveer 300.000 man omvat. Ook deze is echter plaatselijk gebonden. Hun status is niet te vergelijken met de TO van Kroatië, aangezien zij nog steeds vallen onder toezicht van de JNA.

Federale overheden

Voor vandaag is een nieuwe vergadering uitgeschreven van het federale presidium, naar verwachting met deelname van de presidenten van de deelrepublieken. Het is echter twijfelachtig of de Kroatische vertegenwoordigers in de huidige situatie nog aan dit overleg zullen deelnemen. Nu Kroatië het recente vredesvoorstel van het presidium heeft afgewezen, is het niet ondenkbaar dat het -in feite door Servië gedomineerde- presidium, de formele opperbevelhebber van de JNA, aan de reguliere strijdkrachten opdracht zal geven tot de ontwapening van de KNG. In de huidige omstandigheden kan dit uitsluitend gerealiseerd worden door een grootschalige inzet van de JNA, hetgeen onvermijdelijk zal leiden tot een escalatie van de feitelijke burgeroorlog die reeds in Kroatië woedt.

Bosnië-Herzegovina

Uit persberichten blijkt dat het Servische bewind van president Milosevic onderhandelingen heeft aangeknoopt met vertegenwoordigers van de etnische moslims in de republiek Bosnië-Herzegovina. Deze zijn klaarblijkelijk bedoeld als een poging om de Kroatische minderheid in Bosnië-Herzegovina te isoleren en een verbond tot stand te brengen tussen de Servische en moslim-groeperingen. Opmerkelijk in dit verband is de bekendmaking van de JNA dat onder de bevolking van Bosnië-Herzegovina wapens van Duitse afkomst zouden worden uitgedeeld. Dit bericht lijkt vooral bedoeld om Servische propagandameldingen te ondersteunen, waarin Duitsland een van de aanstichters van de Joegoslavische conflicten wordt genoemd. Dit vormt een nieuwe aanwijzing voor de pro-Servische oriëntatie van

de JNA, en geeft aan dat de JNA ook rekening houdt met een uitbreiding van het Servisch-Kroatische conflict tot Bosnië-Herzegovina.

Conclusie/voorzicht

De etnische botsingen in Kroatië lijken steeds verder te escaleren. De betrokkenheid van de JNA bij de Servische zaak blijkt steeds duidelijker. De Kroatische regering, die geconfronteerd wordt met een sterke verslechtering van haar militaire positie tegenover Servië, lijkt zich sterk te maken voor een interventie door de EG in het conflict, maar neemt tegelijkertijd maatregelen die aangeven dat een totale oorlog in haar visie vrijwel onvermijdelijk is. Het moet niet uitgesloten worden geacht dat het federale presidium op zijn zitting van vandaag officieel het bevel geeft tot een optreden van de JNA tegen Kroatië, hetgeen zeker een grootschaliger militair treffen tot gevolg zou hebben. Een uitbreiding van de gevechten naar Bosnië-Herzegovina behoort in dat geval zeker ook tot de mogelijkheden.